

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLIERIAUS PAVADUOTOJAS

SPRENDIMAS DĖL TEISĖS AKTŲ PAŽEIDIMŲ TAUTINIŲ MAŽUMŲ IR IŠEIVIJOS DEPARTAMENTE PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

2007 m. birželis 8 d. Nr. SP-1
Vilnius

Išnagrinėjęs valstybinio audito, atlikto Tautinių mažumų ir išeivijos departamente prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Departamentas) už 2006 metus, 2007 m. gegužės 31 d. ataskaitą Nr. FA-1050-9P-46, n u s t a t a u:

Departamento apskaita buvo tvarkoma nesivadovaujant teisės aktais, reglamentuojančiais biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkymą.

1. Departamentas, pagal Biudžeto sandaros įstatymo (2003-12-23 Nr. IX-1946) 5 str. 1 d. 7 p., privalo užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą. Departamentas nesivadovavo minėto įstatymo reikalavimais ir nepareikalavo visų Lietuvoje ir užsienyje esančių ir kitiems juridiniams asmenims priklausančių, objektų statybos ir rekonstravimo darbams skiriamų valstybės biudžeto lėšų panaudojimą patvirtinančių dokumentų, nekontroliavo atliekamų statybos ir rekonstravimo darbų apimčių, apskaitoje nurodė ne visas investuotas sumas. Dėl to audito metu negalėjome patvirtinti, kiek valstybės biudžeto lėšų yra investuota į Lietuvoje ir užsienyje esančius objektus, ar valstybės biudžeto lėšos panaudotos teisėtai ir Departamento vykdomų programų tikslams bei, kad Departamento apskaitoje nurodyta 27 824 tūkst. Lt nebaigtos statybos vertė yra teisinga.

2. Departamentas nesivadovavo Valstybinės kalbos įstatymo (1995-01-30 Nr. I-779) 4 str. reikalavimu, kad visos Lietuvos Respublikoje veikiančios institucijos, įstaigos, įmonės ir organizacijos raštvedybą, apskaitos, atskaitomybės, finansinius bei techninius dokumentus tvarko valstybine kalba bei Buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr. IX-574) 6 str. 4 d. reikalavimu, kad apskaitos dokumentai surašomi ir apskaitos registrai sudaromi lietuvių kalba, o prireikus – ir lietuvių, ir užsienio kalba, nes dalis investuotas sumas patvirtinančių dokumentų pateikti užsienio kalba ir užsienio valiuta.

3. Departamentas, tvarkydamas apskaitą, nesivadovavo Buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr. IX-574) 12 str. 1 d. reikalavimu, kad visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais ir 13 str. 3 d. reikalavimu, kad įrašai apskaitos registruose daromi tik pagal apskaitos dokumentus bei Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-12-30 įsakymu Nr. 1K-405 patvirtintomis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis ir neteisingai tvarkė nebaigtos statybos apskaitą (nebaigtos statybos vertę apskaitė ne visa investuota suma, nėra visų išlaidas patvirtinančių dokumentų), ilgalaikio ir trumpalaikio turto, atsargų, išlaidų iš biudžeto, finansinio turto, kitų fondų apskaitą, netvarkė pavedimų lėšų apskaitos registro. Dėl to audito metu negalėjome patvirtinti, kad Departamento Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse nurodyti duomenys – 50 111,5 tūkst. Lt suma yra teisingi, ir kad Biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo 2007-01-01 ataskaitoje nurodytos 13 320,1 tūkst. Lt faktinės išlaidos yra teisingos.

4. Departamentas, pirkdamas paslaugas, netaikė Viešųjų pirkimų įstatyme (1996-08-13 Nr. I-1491, 2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija) nustatytų pirkimo būdų ir, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 81 p. bei Biudžeto sandaros įstatymo (2003-12-23 Nr. IX-1946) 5 str. 1 d. 1 p., programos vykdytojais pasirinko viešąsias įstaigas (VŠĮ Tautinių bendrijų namai, VŠĮ Kauno įvairių tautų kultūros centras, VŠĮ Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras) ir pervedė joms programoms vykdyti skirtus biudžeto asignavimus (621,1 tūkst. Lt).

5. Departamentas, nesivadovaudamas Biudžeto sandaros įstatymo (2003-12-23 Nr. IX-1946) 5 str. 1 d., kad asignavimų valdytojas privalo naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos programoms vykdyti, biudžeto asignavimus skyrė minėtų viešųjų įstaigų ir Peleos lietuvių vidurinės mokyklos veiklai finansuoti.

6. Departamentas, skirdamas valstybės biudžeto lėšas minėtoms viešosioms įstaigoms ir Peleos lietuvių vidurinei mokyklai, nesivadovavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 79-1 p., nes nesudarė su jomis lėšų naudojimo sutarčių.

Viešosios įstaigos ir Peleos lietuvių vidurinė mokykla, atsiskaitydamos už skirtas valstybės biudžeto lėšas, Departamentui pateikė tik Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitas (forma Nr. 2), nepateikdamos išlaidų panaudojimą pagrindžiančių buhalterinės apskaitos dokumentų, kaip tai numato minėtų Taisyklių 68 p.

7. Departamentas, nesivadovaudamas Buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr. IX-574) 12 str. 1 d. reikalavimu, kad visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais, Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-01-01 ataskaitoje nurodė 621,1 tūkst. Lt faktinių išlaidų be ūkinius įvykius pagrindžiančių dokumentų.

Departamentas nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymo (2003-12-23 Nr. IX-1946) 5 str. 1 d. 7 p. reikalavimu – užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą, ir 7 str. 1 d. – atsakyti už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą, nes nepareikalavo viešosioms įstaigoms ir Pelesos lietuvių vidurinei mokyklai skirtų išlaidų panaudojimą pateisinančių dokumentų, todėl audito metu negalėjome patvirtinti, kad valstybės biudžeto lėšos panaudotos teisėtai ir Departamento vykdomų programų tikslams.

8. Departamentas, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 79-1 punktu, kad biudžeto asignavimų valdytojas, skirdamas biudžeto lėšų subjektui, kuris nėra biudžetinė įstaiga, pasirašo su juo biudžeto lėšų naudojimo sutartį, kurioje turi būti nurodomas ir planuojamas detalus biudžeto lėšų paskirstymas pagal išlaidų ekonominę paskirtį, pagal sudarytas sutartis su Vyskupo Antano Baranausko fondu „Lietuvių namai“ skyrė 54,0 tūkst. Lt Seinų lietuvių švietimo centrui išlaikyti ir 496,0 tūkst. Lt Seinų „Žiburio“ gimnazijai išlaikyti be patvirtintų biudžeto išlaidų sąmatų.

9. Departamentas, nesivadovaudamas Biudžeto sandaros įstatymo (2003-12-23 Nr. IX-1946) 5 str. 1 d. reikalavimu, kad asignavimų valdytojas privalo naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos programų vykdymui, iš 3.1 programos „Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas“, kurios tikslas remti užsienio lietuvių bendruomenes, padėti joms įgyvendinti kultūros, švietimo, socialinius ir kitus projektus, VšĮ Užsienio lietuvių rėmimo centrui skyrė 15,2 tūkst. Lt direktoriaus pavaduotojo ir vyriausiosios finansininkės samdymo išlaidoms padengti.

10. Departamentas, nesivadovaudamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (1998-05-12 Nr. VIII-729, su vėlesniais pakeitimais) 19 str. 2 d., kuri nurodo, kad sprendimą dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė, neteisėtai investavo lėšas (30,7 tūkst. Lt) į viešųjų įstaigų įstatinį kapitalą.

11. Departamentas, nesivadovaudamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (1998-05-12 Nr. VIII-729, su vėlesniais pakeitimais) 13 str. 2 d. ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-03 nutarimu Nr. 1890 patvirtintos Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos 2 p., valstybės nekilnojamąjį turtą (pastatus ir statinius, esančius Brolių g. 16, Vilniuje ir Teatro g. 8, Daugpilyje), valdomą patikėjimo teise, pagal panaudos sutartis perdavė naudotis VšĮ žydų vidurinei mokyklai „Menachemo namai“ ir VšĮ lopšeliui-darželiui „Menachemo namai“ bei Daugpilio lietuvių kultūros draugijai „Rasa“ be Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo.

12. Departamentas, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-01-05 nutarimu Nr. 16 (2003-01-29 nutarimo Nr. 140 redakcija) patvirtintos Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos 2.2 p., kuris nurodo, kad valstybės turto valdytojų sprendimais valstybės turtas patikėjimo teise gali būti perduodamas valstybės institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms ir valstybės įmonei Valstybės turto fondui, perdavė ilgalaikį turtą (62,7 tūkst. Lt) viešajai įstaigai Visagino valstybinės kalbos centrui valdyti patikėjimo teise.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros 2003-12-23 įstatymo (2003-12-23 Nr. IX-1946) 7 straipsniu, biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai įstatymų nustatyta tvarka atsako už programų vykdymą, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą, buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą, jos pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170, 4 punktu, biudžetinės įstaigos vadovas atsako už buhalterinės apskaitos organizavimą, o vadovaujantis taisyklių 20 punktu – vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymo 17 straipsnio 2 dalimi ir 18 straipsnio 1 dalies 1, 3, 5 ir 7 punktais,

n u s p r e n d ž i u:

1. Įpareigoti Lietuvos Respublikos Ministrą Pirmininką Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinį direktorių Antaną Petrauską įstatymų nustatyta tvarka traukti tarnybos atsakomybėn.

2. Įpareigoti Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinį direktorių Antaną Petrauską pašalinti sprendime nurodytus pažeidimus.

3. Įpareigoti Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinį direktorių Antaną Petrauską įstatymų nustatyta tvarka traukti asmenis, atsakingus už pažeidimų padarymą, tarnybos (drausminėn) atsakomybėn.

4. Nustatau Tautinių mažumų ir išėivijos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės apie sprendime nurodytų įpareigojimų įvykdymą informuoti Valstybės kontrolę iki 2008 m. birželio 2 d. **(2008-01-16 sprendimo Nr. SP -1 redakcija)**

5. Siūlyti Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui svarstyti 2007 m. gegužės 31 d. valstybinio audito ataskaitą Nr. FA-1050-9P-46 „Dėl Tautinių mažumų ir išėivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ ir valstybinio audito išvadą Nr. 9-46.

6. Tautinių mažumų ir išėivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės valstybinio audito dokumentus, nustačius aplaidaus apskaitos tvarkymo požymius, perduoti Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai nagrinėti pagal kompetenciją.

Vadovaujantis Valstybės kontrolės įstatymo 19 straipsniu, sprendimas per 20 kalendorinių dienų nuo gavimo dienos Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.

Sprendimas siunčiamas Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui, Tautinių mažumų ir išėivijos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui ir Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai.

Valstybės kontrolieriaus pavaduotojas

Tomas Mackevičius